

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, városok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillért más hirdetések olasz árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári ohoque-számla 10,489. szám.

Képviselőjelölés.

Meghalt a király! Éljen a király!

E jelszavakkal temette régi és emelte trónra új királyait a pezsgő verű francia nemzet!

A mi képviselőnk dr Kovácsy Albert — Istennek hála — nem halt meg, sőt mi is őszintén kívánjuk, hogy éljen még soká és élvezze újabb hivatásának előnyeit jó erőben és egészségben; hogy új hivatásában is szolgálhassa a nemzet és a társadalom ügyét lankadatlan lelkesedéssel; de mert lemondott állásáról, illik tőle elbucsuoznunk és új állásához őszintén gratulálnunk.

Izléstelenség volna a bucsu pillanatában a bíráltság jogával élni; nem is tesszük, nincs is szándékunkban; a körülmények, viszonyok és a politikai konstellációk sem kedveztek neki és így erejének kifejtésére, hazafiasságának tűzpróbájára sem nyílt elég alkalma, de a mikor alkalma volt, a közelmúltban lezajlott alkotmányos küzdelemből kivette részét épugy, mint azon kevesek, a kik tántoríthatlan hűséggel ragaszkodtak a függetlenség zászlójához; ezt az elismerést még a rosszakarói sem tagadhathák meg tőle.

A királyi kegy, a kormány ajánlatára, most diszes társadalmi pozícióba juttatja, tehát megvált tőlünk, a hol élénk részt vett megyénk politikai és társadalmi életében és ez alkalommal nem hagyhatjuk említés nélkül azt az elvíváztalan nagy érdemeit sem, — melynek mi közvetlen tanúi voltunk, — hogy a legközelebb lefolyt megyei küzdelmekben, minden erejét, minden súlyát latba vetette, hogy a megye feldult békéjét helyreállítsa és a felmerült, néhol mesterségesen szított egyenetlenségeket elsimítsa. Ezért legyen neki külön elismerés és külön hála, a mire becsülettel rá is szolgált.

Lemondott tehát a mandátumáról és most képviselőjelölés előtt állunk...

És soha még nem éreztük annyira hirlapirói hivatásunk nehéz súlyát, mint ebben a pillanatban, midőn mint a közvélemény szócsöve, őszinte és tárgyilagos nézetet vagyunk hivatva tolmácsolni, bár a közvélemény e nehéz tisztunkban már megelőzött és munkánkat megkönnyítve, kifejecesedett határozat-

tal, erős morális érzékkel indul a jelölés és a választás küzdelmébe.

A mint mi sejtjük, érezzük, itt nem lesz sem harc, sem küzdelem! Itt a közvélemény nem fog szétforgácsolódni, nem fog labozni, nem fog ingadozni, hanem tömören és erősen egy ember köré csoportosulni, a kinek neve városunk polgárságának minden érdekével, kulturális, ipari és gazdasági életével már több mint 25 éve egybeforrott és a kinek legszebb jutalma, érdemeinek elismerése, nagy és nehéz munkájának meghálálása, polgártársai osztatlan szeretete és bizalma lenne és ez egy ember nem más, mint Solymossy Endre, városunk érdemes tanára, a „Polgári önképzőkör“ évek óta buzgó és lelkes elnöke.

Nem mások rovására méltatjuk mi itt most az ő érdemeit; azok már itt e lapok hasábjain esetről-esetre eléggé méltányoltattak és bővebb dicsőre nem is szorultak, mert az ő egyénisége tetteiben és munkásságában domborodik ki leginkább.

Tudjuk és készsággal elismerjük, hogy arra a diszes állásra, melyre most polgártársai jelölik, jogosult volna még városunknak más egyénisége is, a kinek kvalitásai, érdemei, hazafiúi erényei egyenlő elismerésre és becsültetésre számíthatnának, de legalább a mai napig úgy vagyunk értesülve, hogy udvarhelymegyei jelölt nincs más kivüle, idegenből pedig nem kérünk, mert erre a mult keserű tapasztalatai tanítottak.

Nemzetünk most egy új fordulóponton áll; a kor nagy szociális eszméi minden vonalon előtérbe lépnek: a képviselőház üléseinek megnyitásakor nemzetünk életbevágó nagy kérdései, képviselőtünk ujjá alakítása kerül napirendre; országunk beléletét az ipari, kereskedelmi és gazdasági irányba kell terelni és berendezni, tehát minden tőlünk telhető erővel arra törekedni, hogy a törvényeket alaposan ismerő és alkotó erők mellett, olyan új elemek kerüljenek parlamentünkbe, a kik e kor szociális és reális eszméivel telítve vannak, a kik a magyar faj fenntartásának a 48-as függetlenségi elvének tántoríthatlan kipróbált hívei...

Ilyennek tanultuk mi ismerni szeretni és becsülni Solymossy Endrét és azért tölt el bennünket bizalommal és reménységgel

az ő jelölése, melyet a rendezőség, az arnap délután 3 órára a „Budapest“-szálloda termébe kitűzött.

Ezzel a jelöléssel városunk polgársága egy régi adósságot törleszt a hála kamataival; ezzel a jelöltséggel polgárságunk csak önmagát tiszteli és becsüli meg, midőn annak jelét adja, hogy azt, a ki érte fáradozik és dolgozik, alkalomadtán a maga értékében mérlegelni és jutalmazni tudja.

Deréki Antal.

Tárvlat.

Székelyudvarhely, 1908. aug. 14.

Társadalmi mozgalmak elébe sokszor hull oda bizonyos kicsinylés, mely a mozgalom erejében és eredményében kételkedik. Talán rossz szokásból, talán önbizalmatlanságból. Kivált a messzi jövődekért való küzködések, ami maga az idealizmus, annak kell folyton belebotolnia a fanyar kételkedésbe. Amit mindjárt kézzel meg nem ragadhatunk, amit hamarosan el nem érhetünk; az olyasmért a fáradozást szinte divatos dolog hiábavalónak tekinteni.

Ezeket leírva, azokra gondolunk, kik a székelység összegyülekezéseiben is keresik a gáncsolás jogcimeit. Nem idegen fajbéliék, hanem saját vérünkbeli valók. Mutatják a mozgalom iránt való kedélytelenségüket, mint mikor a fiatal emberek blazirtaságot színlelnek egyik-másik báli vigasságkor. „Hiszen lehet a sok székelyvédő törekvés, de nem lesz semmi eredménye.“ Ugy beszélnek s beszédjük nyomán árnyékként húzódik végig a csüggesztő unottság. „Aztán mire való erről-arról előadást tartani; csak mi halljuk, senki ránk nem figyel.“ Ugy beszélnek mások, s az ilyen beszédek után is áramlik ragályként és suhan lélekről-lélekre az elhidegülés.

Hát az efféle beszédeknek vegyük elejét, de csak iziben! Arra igazán nincs szükségünk, hogy kétségbe essünk, még ha magunkra maradunk is. Aztán meg kell végtére érteni, hogy nagy eszmék se tudnak mától holnapra áttizzasztani egy egész világot. Nagy eredmények is apró kezdetekből nőttek. Ámde végesvégig való kitartás volt a termőföldjük s nem idegenből jövő kegy, vagy segítség.

Éppen nekünk, a székelyeknek a társadalmi önképzésre van legelső sorban szükségünk. A mi gyűléseinknek is tehát legközvetlenebbül erre az eredményre kell törekedni. Hiszen az országos közéletben a közelmult

évtizedek alatt csak az elaltatás, az elenyésztés rendszere divott. Ez a rendszer pedig a mi szellemünket is pókhálókka vonta be. Elmosódott szemünk előtt, hogy mi is a hivatásunk. Kiki a maga portájára szigetelte el magát s apró önzésekbe törött széjjel a nagy közérdekért való érzés. Elemi fellángolások, korszakos lelkesülések nem tudták egybetorrasztani, megmozgatni népünket, hanem őseinek jóra való készségét hagyta korhadni. Kitanultunk minden jó szokásból, még az egymás megbecsüléséből is. Csoda-e, ha próbaképpen el-elhagyott az Isten?

Csoda-e, ha így a közös egyetértéstől elszokván, még azzal se vagyunk tisztában, vajjon mi a bajunk? Mert panaszkodunk ezer bajról, kiki a maga életviszonyai sokfélesége szerint, de a bajok közös kutfejére nem tudunk rájönni. Ott van az pedig a mi széthúzásunkban, ami közös erőket nem tud nevelni s így e közös erőkből sem tud enyhülést, vagy éppen preventív jóitéményeket vinni az egyes viszonyzatokra. Ezért pusztulunk és veszünk s mint oldott kéve hull szét nemzetünk.

Aki elgondolja lelke mélyén ezeket, lehet-e annak kétségeskedése a székelgyűlések eredménye felől? Ime a mostani székelgyűlés is már külső megnyilatkozásában az összetartás, az egyetértés megnyilatkozása fog lenni. És ez összetartás és egyetértés érzéseinek munkában tartására, folytonos foglalkoztatására célokot jelöl ki, irányokat mutat, közös bajainkat tárja elő. Igen, azokkal az előadásokkal, amiket a kicsinyeskedők szerint csak mi hallgatunk meg, de más nem.

De hát kell-e egyelőre több eredmény a magunk érdeklődésénél? Hiszen éppen a kicsinyeskedések mutatják annak a végtelen hiányát, hogy közös érzéseinkben nincs kellő biztosság. Mi követelni valóval lépünk fel, ha erős hangunk, egyértelmű erőfeszítésünk nincs a követelések irányában? Mi hangolja rá a kivülünk álló erőket a mi pártolásunkra, ha mi reményteljes kérdéseket fel nem mutatunk s ha céltudatos társadalmi törekvésekkel rokonszenvet nem keltünk magunk iránt?

Ma, éppen a kezdéseknek és társadalmi önképzéseknek végbevitelére, ez a legfőbb rendeltetése a székelgyűléseknek. És ha csak három ember összegyűl is ezzel a felfogással, akkor is eredményhez értünk. De mikor az ország minden részéből zázával csoportosulnak össze a székelyek, akkor ez a mi ügyeink előrevitelében száz apostolt jelent.

Gyöngye, kevés a hangja ez apostoloknak? Majd megerősödik, ha az

egész Székelyföld érdeklődését a gyűlések rendszere fölébresztette. De ennek a rendszernek meg kell maradnia! Szívóssággal, csüggedetlenséggel, örökös kitartással kell ismételnie önönmagát, ha százszor vizsgál is törekvései hádjáról s ha ezerszer megakasztja is a csalódás. Mert kitartás a nagy eredmények termőföldje.

És mi biztosan hisszük, hogy ez a kitartás okvetlenül elhozza a mi társadalmunk szervezetségét, örökös éberségét, a közérdek iránt való érzékenységét. Biztosan hisszük, mert a rossz diákba is örökös ismétléssel bele lehet verni a tudományt. A székely pedig nem rossz diák; sokat okult eddig is a maga kárán s még többet fog okulni az egymás meghallgatásából. El fog jönni így az idő, mikor a székely gyűlések által kiképzett társadalmunk még a maga erejével is segíteni fog magán. El fog jönni az idő, hogy a székely gyűlések hangjára egész ország figyelni fog s egész ország megéri, segíti és diadalra viszi törekvéseinket.

Olyan távlat ez, ami előtt el kell törpülnie minden kicsinyeskedésnek!

Vármegyénk közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága szerdán a hó 12-én délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeház kistermében Ugron Ákos főispán elnökletével, aki a szép számban megjelent bizottsági tagok üdvözlése után az ülést megnyitotta. Dr. Sebess János alispán jelentése szerint iktatóra érkezett 738 ügydarab, ebből elintéztetett 614, hátralékban maradt 125. Julius havában kiadott 61 drb egy évre érvényes utlevél; jelenti továbbá, hogy Gálffy István fegyelmi ügye befejezést nyert és 25 koronára, valamint az eljárási költségek megtérítésére lett elmarasztalva. Jelenti, hogy a birtok és telekkönyvi helyesbítést a miniszter elrendelte és beterjeszti a belügyminiszter leiratát a városi vízvezeték ügyében, melynek létesítéséhez a miniszter saját hatáskörében is a legmesszebb menő támogatást helyezi kilátásba. Ugron Zoltán felvilágosítást kér az utlevelek sokasága miatt; alispán felvilágosításul megjegyzi, hogy a külföldön levők csalogatják leginkább hozzátartozóikat a kivándorlásra, kiket ő minden alkalommal igyekszik a hazai föld elhagyásától visszatartani, különben a kérelmezők fele Amerikába, a másik fele pedig Romániába kért utlevelet. Dr. Valentsik Ferenc indítványozza, hogy a belügyminiszternek a vízvezeték kérdése iránt tanúsított meleg érdeklődéséért, az ügy gyors és kedvező elintézése miatt köszönet szavazzassék; az indítvány elfogadása után az alispán jelentését tudomásul vették.

A megyei árvászéki, kir. pénzügyigazgatói és kir. ügyészi jelentéseket minden észrevétel nélkül tudomásul vették.

A tisztí főorvosi jelentést Dr. Ráczkői Samu terjesztette be; eszerint a hatósági és magángyakorlatot folytató orvosok 95 beteget jelentettek be, a múlt hónapról maradtakkal együtt gyógykezelés alatt állott 146 hevenyfertőző beteg, meggyógyult 117, meghalt 9, ápolás alatt maradt 20, tehát 31-el kevesebb mint a megelőző

hónapban. A vármegyei kórházban ápolatott 189 beteg, elbocsátott gyógyulva 85, javulva 24, gyógyulatlanul 1, meghalt 3, ápolás alatt maradt 76. A közegészségügy tehát az egész megyében örvevdenesen javult. — Orvosrendőri hullavizsga 11 esetben volt.

A királyi tanfelügyelői jelentést Chalupka Rezső segédtanfelügyelő terjesztette elő; e szerint a beérkezett 522 ügydaraból elintéztetett 504, hátralék maradt 18, a mi dicséretes eredmény. A jelentéshez Daniel Lajos és Soó Gáspár szóallattal jel, hogy a régi tankönyvek használaton kívül helyezése által a szegény szülőknek jelentékeny károkat okoznak. A segédtanfelügyelő felvilágosító nyilatkozata után jelentését tudomásul vették.

Szobotka Rezső kir. főmérnök jelentését Dr. Mezei Ödön és Ugron Zoltán rövid felszólalásai után tudomásul vették.

Zonda József főállatorvos jelenti, hogy a megyében az állategészségügyi viszonyok általában javultak és csupán a sertésvész és sertésorbánc jelentkezett erősebben. Ugron Zoltán kérdést intéz, hogy minő rendszabályok és óvintézkedések történtek a fertőző méhnyelvényhurut megállítására? a főállatorvos válasza után jelentését tudomásul vették.

Daniel Lajos közigazgatási előadó jelentése szerint, bár a gabonatermes nem igen biztató, a törökbuza, répa és burgonyatermes kitünő eredményeket nyújt. A máris mutakozó takarmányhiányra való tekintetből indítványozza, hogy a földművelésügyi miniszteriumhoz felirat volna terjesztendő a kiviteli tilalom megszüntetése tárgyában. Ugron Zoltán felszólalásában rámutat, hogy Udvarhelyvármegyében szorosabb értelemben vett takarmányhiány nincs és eszerint a feliratot tárgytalannak találja, mert a magyarországi takarmányviszonyok szerint nekünk még ilyen általános panaszra okunk nincs. Daniel Lajos felvilágosításul kijelenti, hogy bár a megye egyik részében a takarmányviszonyok közepesnek mondhatók, addig a másik nagyobb részben annál sivatrabbak. Ugron Ákos elnök, a vitának végét vetendő, tudomásul adja, hogy ő e tárgyban már megtette jelentését a miniszternek és ezután is megfogja tenni a gazdasági szaktekintélyek meghallgatásával, mire a jelentést tudomásul vették.

Dr. Paál Árpád főjegyző, Szabó Gábor tb. főjegyző, Szabó Endre és Tompa László, valamint a kir. pénzügyigazgató és kir. főmérnök később beterjesztett jelentéseit tudomásul vették. Nagy érdeklődést keltett Szobotka Rezső főmérnök terjedelmes tervezete és költségvetése az állami utak kiépítésére és javítására, részben új elhelyezésére vonatkozólag, melynél Ugron Zoltán a vicinális utakat ajánlotta a főmérnök hathatósabb figyelmébe. Végül Sebess János alispán tett előterjesztést a kollegium kert és a sétatér mentén elterülő mocsarak megszüntetésére melyek állandóan veszélyeztetették a város közegészségügyét. Az előterjesztés általános tetszéssel fogadtatott. Egyéb tárgy nem lévén, elnök déli 12 órakor az ülést berekeszti.

A vasárnapi munkaszünet.

Alig egy hete, hogy Kossuth Ferencnek a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslata a nyilvánosságra jutott és máris a legnagyobb mértékben felhívta rá a közvéleménynek és a kritikának figyelmét. Azt tétéleznők fel, hogy e javaslatot úgy a közvélemény, mint a kritika oly fontos szociális alkotásnak tekintti, hogy csak azt nézi, csak azt bírálja, ami a törvénytervezetben van, abban tényleg és határozottan bennfoglaltatik és felülemelkedik a szubjektív mozzanatokon akkor, midőn egy üdvös reformról van szó, melynek remelhető gyors életbeleptése alkalmas lesz minket a többi kulturállamokkal e tekintetben is egy színvonalra emelni. Azonban e feltevésünkben csalódtunk, mert főleg a kritika nem azt nézi, hogy mi e javaslatnak materiális tartalma, kétségtelen belső értéke, hanem kicsinyes nézőpontból szemléli a javaslatot és a háttérben még az a torzkép is jelentkezik, hogy amikor a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó intézkedéseket bírálják, nem tudják magukat minden politikai vonatkozástól teljesen függetleníteni.

És így méltán érthetetlen előttünk, hogy akkor, amikor Kossuth Ferencnek, mint modern szociálreformernek egy ily legszeleesebb társadalmi köröket oly közelről érintő törvényjavaslatát bírálják, akkor is feneketlen elfogultságban Kossuth Ferencnek a politikai hitvallása képezi a bírálat alapját. Nem az alapon dolgot, nem azt a nagyszabású főmotivumot tekintik kiindulási pontnak, nem a kereskedelmi és ipari életnek gyakorlati vonatkozásaiban mutakozó szükségszerűséget és nem az ezzel harmónikus összefüggésben levő munkáskérdésnek kifejezésre hozását tekintik főszempontnak, mely e kérdés rendezésénél egyedül lehet irányadó, hanem csak arra gondolnak, hogy ki alkotta és ki fogja tető alá hozni a törvényt.

Kossuth Ferenc és kiváló munkatársa Szerényi József e javaslatának domináló jelentősége abban jut kifejezésre, hogy a vasárnapi munkaszünet a lehető legteljesebb mértékben érvényesülhessen a gyakorlati kereskedelmi és ipari életben egyaránt.

A törvényjavaslat pedig nem-hogy semmi hézagot nem hagy, hanem világosan és taxative megállapítja, hogy a munkaszünet hol és milyen határok között tartson, megállapítja az ugyancsak a gyakorlati élet folyamánként szükséges kivételeket és nagy körültekintésre és leghumánusabb felfogásra vall, hogy gondoskodik arról, hogy a munkaszüneti napokon elfoglalt személyzet a következő hét valamelyik munkanapján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt, sőt a három órán túl foglalkoztatott alkalmazottak a következő hét valamely egész munkanapján egy-egy teljes délelőttöt vagy teljes délutánt külön pihenőként élvezhessenek. Tágítja az eddigi szünnapnak a körét Kossuth kitünő javaslata az által is, hogy a karácsony első napját munkaszüneti napnak nyilvánítja. És mily óriás jelentősége van annak, hogy vasárnap délelőtt 10 órától kezdve tilos

lesz barhol is a szeszmerés. Végeredményben a javaslat az 1891: XIII. t-cikkkel sokkal hatékonyabban és ha ezt a kifejezést itt alkalmazhatjuk, sokkal finomabban és az ipari és kereskedelmi körök érdekeinek különösebb sérelme nélkül racionális és humánus alapokra fektetett intézkedésekkel biztosítja a vasárnapi munkaszünetet.

Kétségtelen, hogy társadalmi és gazdasági berendezéseink és életünk természeténél fogva már eleve ki volt zárva és sokáig is utópia fog maradni a kérdésnek oly rendezése, a munkaszünetnek oly módon való keresztülvitele, mint ahogy az egy-néhány nagy kulturállamban, így például Amerikában és Angliában találjuk.

Minő társadalmi életfelfogás, — minő gazdasági konszolidáltság kell ahhoz, hogy a munka már szombaton délben megszünjön és hétfő reggelig teljesen is szüneteljen. Mert Angliában és Amerikában így van már évtizedek óta bevezetve a munkaszünet. De ottan a társadalom, munkaadók és munkások érettek erre az alakzatra, erre a berendezésre.

Hogy a mi kulturánk mikor lesz ilyen színvonalon, hogy az a kölcsönös méltányosság, az érdekeknek kölcsönös megbecsülése mikor fog ilyen emberiesen kifejeződni, azt ma még nem tudjuk megállapítani. De azok, akik ma Kossuthnak javaslatát — elég helytelenül nem kizárólag szociális jelentőségénél fogva, hanem elfogult és politikai szemüvegen át nézve — szigorúan bírálják, azok bizonyára jól tudják, hogy e javaslat csak olyan lehet, amilyen a mi társadalmi berendezésünkhöz, gazdasági viszonyainkhoz és az uralkodó szociális életfelfogásokhoz alkalmazkodik. Éppen ezért méltán csodálhatjuk, hogy az önálló és az összehasonlítható szempontokat is figyelembe véve, nem egyöntetűen koncedálják, hogy a fennforgó viszonyok között Kossuth javaslata a legcélszerűbb, legkörültekintőbb és leghumánusabb.

Mi érezzük, hogy a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslatot a maga teljes egészében a közvélemény és a kritika csak akkor fogja méltányolni, méltányolhatni, ha már az, törvényerőre emelkedvén, tényleg életbeleptett. Akkor el fog némulni minden disszonáns hang és a törvénynek gyakorlati alkalmazásakor a munkaszünetek egységes keresztülvitelekor annak oly nagy érdekeltégi körök részéről való élvezésekor fog-nak rájönni arra, hogy Kossuth ez üdvös javaslata méltán sorakozik azokhoz a kitünő szociális alkotásokhoz, amelyek megvalósítása által a közvélemény Kossuthnak nevét már régóta beiktatta a modern kulturális fejlődés legrbrilliansabb elő-harcosainak sorába. És Kossuth Ferencnek viszont az lesz legnagyobb elégtétele, ha a gyakorlati életben fogja tapasztalhatni, hogy millió és millió ember élvezi a munkaszünetet és pihen nem a papirosvasárnapokon hanem a vasárnapokon, mint igazi munkaszüneti, mint igazi ünnepe napokon.

Közszégi előjáróságok Hírszóló az új miniszteri rendelet életbeleptetéséhez szabályszerű BETEGH PÁL papíros- és froszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31.

KÜLONFÉLEK.

Boldogasszony Anyánk!

— Augusztus 15. —

Szép magyar hazában hányszor szerte
[nézek.

Mindig fölír bennem az a régi ének,
Amit a nagy ősök örökbe hagytak ránk:
Boldogasszony Anyánk!

Dicső elődeink lelke él állnak.
Hazafisággal fényes ideálnak,
Kil'hez hajdanában méltóbbak is valánk...
Boldogasszony Anyánk!

Mátyás fénykorának, Lajos hatalmának,
Vitéz, lovagias magyarok hadának
Hírét s ázadokon ragyogtatta hazánk...
Boldogasszony Anyánk!

Büszkén emlegették nagy erényeinket,
Királyoknak vitték szép leventéinket.
Velük a dicsőség sugara szálla ránk...
Boldogasszony Anyánk!

Megedzett az élet, neki mentünk bátran,
Ha török, ha tatár dúlt e szép hazában.
Szent képpel ékes zászlót lobogtatánk:
Boldogasszony Anyánk!

Rendületlen álltunk a viharban, vészben.
Nem volt rokonvőünk, csak a magas égből
Honnnan magyar szentek palástja borult ránk
Boldogasszony Anyánk!

Idegnek jöttek szent örökségembe,
Pusztul a régi hit, a jóerkölcs rendre...
Nem vagyunk azok már, akik eddig valánk
Boldogasszony Anyánk!

A nagy árvaságot, melyen érzi lelkünk,
Nehéz felhők árnya borong el felettünk...
Viláma cikázik, ostromát sújtja ránk:
Boldogasszony Anyánk!

Ámde szent képpel — lobogó szép szár-
nyán —
Ragyog fel a zászló, az égi szivárvány.
Biztatva int felénk: felvirul még hazánk...
Boldogasszony Anyánk!

Fülei Sz. Lajos.

— **A kettős ünnep miatt** lapunk
vasárnap helyett szombaton jele-
nik meg.

— **Rp. Keserű labdacok** a Böm-
bölde részére.

Sing: Hetenként egy adag.

Nyakig vagyunk bent a jóba,
Kettős ünnep kostolóba;
Aztán jönnek a vig napok
Ünnepségei, multságok.

Ismerkedő, közös ebéd,
Ennyi nekünk éppen elég,
Tetejébe még jelölés,
Evés, ivás, palacktörés.

Nem is igaz székely ember,
Ki ilyenkor huzódni mer;
Egyek legyünk mindhalálig
Koporsóink lezártáig!

A korcsmáros csak hallgatja,
Bajzát jól megsodorintja;
A bankett ámbár máshol lesz,
De a bora mégis ott lesz
S a haszon csak az övé lesz...
Dr Veritás.

— **A király ő felsége** az ős fo-
lyamán hosszabb tartózkodásra Bu-
dapestre érkezik. A Dunántul most
folyó nagy hadgyakorlatok befejezése
után, ő felsége szeptember 20-án
Veszprémből, hol a főhadiszállás lesz,
egyenesen Budapestre megy és a
delegációk ülései alatt állandóan ott
is marad.

— **Apponyi Albert gróf**, közokta-
tásügyi minisztert a király augusztus
20-án kihallgatáson fogadja Ischben;
bécsi lapok híradása szerint Apponyi
ez alkalommal néhány fontos egy-
házpolitikai törvényjavaslatot terjeszt
az uralkodó elé, előzetes jóváhagyás
céljából.

— **Diszebéd.** Wekerle Sándor mi-
niszterelnök kedden, augusztus hó
18-án ő felsége a király születésnapja
alkalmából diszebédet ad, melyre a
kormány tagjai, egyházi, polgári és
hatóságok fejei lesznek hivatalosak.

— **A múlt heti esőzések** megye-
szerte nagy károkat okoztak; a víz-
áradat előntötte az utakat és a köz-
lekedés sok helyen teljesen megakadt.
Különösen Méréfalvát támadta erő-
sen a jégeső és vihar, mely a köz-
ségben és annak határában elemen-
táris erővel tombolt és érzékeny
károkat okozott.

— **Erdélyrészi vásárok.** Hétfőn,
augusztus 17-én Előpatak; 18-án
Drág, Mócs, Szamosnagygyoroszló,
Voila; 19-én Farkaslaka, Nagyenyed;
20-án Magyargyerőmonostor; 21-én
Barót Csikközmas, Székelyköszv-
nyes, Küküllővár; 23-án Felvincz,
Kiskapus, Sárkány; 24-én Nagykapus,
Paszmos, Szászsebes; 25-én Mor-
gonda, Nagyborosnyó.

— **Élelmezés.** A székelykereszturi
állami taniképzőintézet igazgatósága
a tanulók élelmezésének ellátásával
a július 30-án tartott árlejtés alap-
ján Walther Ferenc székelykereszturi
lakost bízta meg, személyenként és
adagonként 28 korona árban.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi
miniszter Radó Simon székelyudvar-
helyi állami főreáliskolai rendes ta-
nárért a temesvári állami főreáliskolá-
hoz helyezte át.

— **Képviselőjelölés.** Lapunk vezető
helyén behatóan foglalkozunk a kü-
szöbön álló képviselőválasztással; itt
csupán azt kívánjuk megjegyezni,
hogy a jelölő gyűlés vasárnap, e hó
16-án délután 3 órakor lesz a Bu-
dapesti szálloda színháztermében;
ahhoz egy hétre, azaz augusztus 23-án
délelőtt tartja a jelölt programbe-
szédét, melyet délután az ünnepélyre
érkező vendégek fogadása követ.
Szerdán augusztus 26-ára van a vá-
lasztás napja kitűzve.

— **Kirukkol Debreczen.** A magyar
alföld metropolisa, vitéz hajduk nagy
városa, híres nevezetes Debreczen
ugyancsak megindult a mi görbe or-
szágunk felé. Mert Székelyország
bizony görbe ország a Hortobágy
egyenes síkjához képest. De ugy lát-
szik, az ellentétek ezuttal is vonzó-
dnak, mert a székely gyűlésen éppen
Debreczenből érkeznek ide legtöbben
egész nagy csapattal, összesen har-
mincenyen. Velük együtt Karczagról
is jönnek Simon Adalár mérnök ve-
zetésével 10—12-en.

— **Jegyzők a székely nagygyűlé-
sen.** Az augusztus 24-iki székely gyű-
lés iránt természetesen itt minálunk
fokozódik leginkább az érdeklődés.
A megye községi és körjegyzői is
azon a napon testületileg fognak fel-
vonulni, hogy a gyűlésen részt ve-
gyenek. Évgett a gyűlést megelőző-
leg a jegyzők egylete ülést fog tar-
tani s ez ülésen megjelentek együtt
mind elmennek a székely gyűlésre.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi
és iparkamara** múlt hó 14-én tartott
rendes teljes üléséről felvett jegyző-
könyvből közöljük a következő ada-
tokat: Kamarai illeték fejében be-
folyt a székelyudvarhelyi adóhiva-
talhoz 336 K 3 fillér. A 100 koronás
munkásjutalomra Udvarhelyvármeg-
yéből nyolcan folyamodtak. A ju-
talomra első helyen ajánlott Kon-
rád János lakatossegéd Székelyke-

reszturrol, a ki 23 év óta segéd és
jelenleg Bálint Mózesnél dolgozik.
Barcsay Sándor szövőiparos folya-
modványa a 600 koronás külföldi
tanulmányi ösztöndíj elnyeréséért
felolvasztatván, elhatározottat, hogy
előbb felírna a miniszteriumhoz,
hogy adjon az ösztöndíj kihirdetésére
a kamarának engedélyt. Az állami
segélyek iránt beérkezett kérvények
felett, majd csak a szakbizottság je-
lentése után határoznak. A teljes
ülés állást foglalt a pénzügyetkek
kartellje ellen. A székelyudvarhelyi
királyi törvényszék területén beje-
gyeztettek: Erdélyi Simon könyvk
reskedése, Olasztelek és vidéke tej-
szövetkezete; Molnár Lajos fűszer-
kereskedése Székelykereszturon, Szé-
kelyvársági fogyasztási és értékesítő
szövetkezet. Töröltetett Lengyel László
és Társa kereskedő cég Székelyud-
varhelyen. Tudomásul vétetett Bron
Imre és társa papolczi lakos kérése
adómentes benzín engedélyezésére
iránt és Fürst Sándor parajdi lakos
kérése szállító képességének igazolása
ránt.

— **Székely állattenyésztő szövet-
kezetek.** A Székelyföldön az utóbbi
években számos szövetkezet alakult
melyek közös legelőt szereznek,
közös apaállatokat tartanak, jó te-
nyészállatokat osztanak ki tagjaik
között és állatállományukat károk
ellen biztosítják. Legutóbb udvar-
helymegyeében Városfalván és Já-
nosfalván is alakultak ilyen szövet-
kezetek, amelyeknek feladataik jobb
ellátása céljából Darányi Ignác föld-
művelésügyi miniszter megfelelő ál-
lamsegélyt engedélyezett.

— **Hangverseny.** Augusztus 23-án
városunkban tartandó ünnepek
alkalmából, a helybeli „Székely
Társaság» alaptökeje javára, műso-
ros estélyt rendeznek, melyre eddig
közreműködésüket megígérték Zemp-
lénéi Árpád budapesti író, a Petőfi
Társaság tagja és neje Révész Anikó
országoshírű zongoraművész; Dr
Nagy György orsz. képviselő; Deréki
János a budapesti Vigszínház, majd
jelenleg a nagyváradi Szigligeti-
színház tagja, a helybeli Székely
Dalárda, Folberth Gusztáv; kilátás-
ban van még Fülei Sz. Lajos, Sza-
bolcska Mihály és Tarscsafalvy Al-
bert, kiket a rendezőség szintén fel-
kért a közreműködésre.

— **Győr és Székelyudvarhely.** Mesz-
sze esik egymástól ez a két város.
Csak a gondolat, ami egymás mellé
tudja állítani őket. Csak ez tud pil-
lanatnyi időben átröpülni azon a
nagy távolságon, ami a Dunántul
mosolygó földjét s a Hargita zordon
táját elválasztja. De hát ott is, itt
is épen zendül a szép magyar szó.
Ott is, itt is kulturális és gazdasági
erőknek van a fejlődési központja.
És még egyébként is közeli vonat-
kozásba kerülnek egymással a Du-
nántul egyik székelyvárosa s a széke-
lyek anyavárosa. Kiállítás folyt le
Győrött éppen mostanában, mikor
mi is kiállításra készülődünk s a
győri kiállításon helyi iparosaink kö-
zül is többen szerepelnek, dicséretet
és elismerést szerezvén a székely
ipar képességeinek. A Győrön sze-
repelt kiállítási tárgyak nálunk is
bemutatásra kerülnek s ime ezzel a
tényssel is úgy egymás mellé álli-
tódik a két város, mint ahogy a
gondolat egymás mellé tudja hozni
őket. A székely ipar jó hírve, ez

ama szellemi erő, mely legyőzte ez-
uttal a nagy távolságot. Adja Isten
hogy ne is legyen előtte semmi tá-
volság s ne csak Győr felé, de az
ország minden tája felé, bármily
messzeségen keresztül a gondolat
biztosságával tudjon áthatolni.

— **Erdőbirtokosok gyűlése.** Kézdi-
vásárhelyen csütörtökön volt az
erdőbirtokosok gyűlése az ottani
függ. és 48-as körben. A gyűlést,
melyen körülbelül 90 birtokos jelent
meg, Megyaszai Mihály felsőcserná-
toni ref. lelkész nyitotta meg, elő-
adta az összejövétel célját, fejte-
getve az erdőbirtokosság fennállását,
kéri a megjelenteket, hogy válasza-
szanak elnököt, jegyzőt és bizalmi
férfiakat. A jelenlevők lelkesedéssel
Megyaszai Mihály ref. lelkészt vá-
lasztották meg elnöknek, ki elfog-
lalva az elnöki széket, meleg sza-
vakban adott kifejezést a benne
helyezett bizalomért. A jegyzői
tisztre Borbáth János áll. k. tanító
választott meg. A választmányi
tagok lettek: Bartha Agoston, Móré
János, Eperjess Pál, Kajsa Ferenc,
Boros István, ifj. Pap István, Far-
kas Ignác, Kiss Farkas, Fábrián
Gergely, László József esp. plébá-
nos, Bod Imre, Székely Dénes,
Szócs Károly sörgyáros. A választás
után Bartha Agoston tanító indít-
ványt terjeszt elő arra nézve, hogy
a megindított akció előbbre vitele
szempontjából egy teljes népgyűlés
rendeztessék s arra a vidéken álló
összes erdőbirtokosság meghívásá-
val s minthogy Mezőssy Béla földmiv.
államtitkár közelebbről hozzánk ér-
kezik, a népgyűlés azt megelőző
vasárnap tartassék. Hogy a cél el-
érhetővé legyen, az elnökséget bízta
meg az értekezlet a továbbiak inté-
zésével. Bartha után Damokos Mi-
hály osdolai birtokos szólalt fel és
azon óhajátának adott kifejezést,
hogy az erdőbirtokosság újra alakításá-
nál a büntetéspénzek egyrésze a
községek legelő javítására fordítas-
sék. Ilyen irányú kérés szerkesz-
tésével az elnökség bízott meg.
A tárgysorozat rendén a következő
erdőbirtokosságoktól adattak be ké-
rések az elnökséghez: 1. A kézdi-
martonosi, kézdiszentléleki, alsócser-
nátóni, kézdialbisi, csomortáni, kézdí-
almási, kézdimarkosfalvi, kézdimátis-
falvi erdőbirtokosságoktól, amely ké-
réseknek a beterjesztése elhatároz-
tatott s a be nem érkezett kérvé-
nyek beterjesztésére augusztus 15-ike
állapított meg. Ifj. Pap István az
ezen ügyben felmerült költségek fe-
dezeténél előadja, hogy arról gondos-
kodni kötelesség, kéri a községen-
kinti hozzájárulás megállapítását.
Az erdőbirtokosok nagyságára 2—4
koronát állapított meg a gyűlés,
melyek beszolgáltatására közbirtokos-
sági elnökök és községi bírák bízot-
tak meg. A befolyó pénzek összegét
takarékpénztárban fogják elhelyezni.
A gyűlés végén az elnökség megbí-
zatott azzal, hogy az értekezletből
kifolyólag a következő ügy iránt
érdeklődő férfiak, u. m.: Nagy György
és Polónyi Dezső orsz. gyűl. képvis-
előket, hr. Orbán Ottót és Betegh
Pált és általában a székelyföldi kép-
viselőket üdvözlőjk. Ezzel a gyűlés
véget is ért.

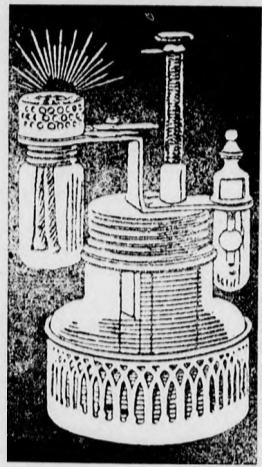
— **Vágó-lajstrom.** A m. kir. föld-
művelésügyi miniszterium 1908. évi
54.300 sz. rendeletéhez szükséges
Vágó-lajstromok és egyéb nyomtat-
ványok, melyek 1908 évi augusztus
1-től minden község által beszerzen-
dők és csak ezen minták szerint lesz-
nek vezetendők Betegh Pál villamos-
erőre berendezett könyvnyomtató in-
tétében Székelyudvarhelyt, a tör-
vényhatósági m. kir. állatorvos urtól
nyert utbaigazítás szerint elkészültek
és kaphatók. E körülményt a t. elől-
járóságok szives figyelmébe ajánljuk.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság
kiadóintézete.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Szekelyudvarhelyt kapható kizárólag: **Fazekas Testvérek** műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Országos és más méretű méh-kaptárakat

legelőnyösebb áron készít: **Jozsa Mozes** szaktanfolyamot végzett méhészasztalos Hodgya, utolsó posta Bikafaiva.

Husárok! Batássy Ignác

mészáros és hentesnél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca. „Budapest“-szállóval szemben, a marhahús kilója 48, 44 és 40 krajcár, a sertéshús 68 és 64 krajcár. Hideg felvágottak és más hentesáruk szintén kaphatók!

BÉRLET.

Baróton, Háromszék megyében, közvetlen a községgel összefüggő 438 hold területű I. osztályú szántó és kaszálóból álló, gazdasági szeszgyárral kapcsolatos földbirtok hat (6), esetleg több évre is bérbeadandó. Közvetítők kizárva. Felvilágosítást nyerhetni 1908. szept. 1-ig Baróton, azontúl Sepsiszentgyörgyön Zathureczky Gyula urnál.

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becserele.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

özv. Pomerius Gottfridné

Szekelyudvarhelyt, Fapiac-tér (Galter-fele ház emeleti részén). Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

„Gazda szeme hizlalja a nyáját!”

Ez a régi, de ma is jó közmondás sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

új rendszerű cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép és gondos készítményeiről!

Alkalmazást nyer

néhány ügyes eladó és pénzeszedő helyben és vidékre egy jól bevezetett házi és ipari cikk elárúsítására. — Ajánlatok: **S. Co. Segesvár, Bajor-utca 22.**

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Szekely-Udvarhely” kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatószámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

Csemegegyűjtő

csakis elsőrendű nemas fajok, — postakosaránként 2-80 K. 100 kg. vételnél 40 K. Csemege alma és körte postakosaránként 2-40 K. 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K. turkesztán és ananász 32 K. postakosaránként 2-40 K. — Paradicsom, töltött zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskiviteltele Csongrád**

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár a kátrészraktáron tartok. **KELEMEN LAJOS.** épület- és mulató Székelyudvarhelyt, Péld-utca 20. sz.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzettségű üzletvezetőm közreműködése mellett nagy forgalom és kevés haszon elvekkel bármily kényes igényeket is kielégíteni képes.

Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.

Nyomatott Betegh Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.